

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

139Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙ ΜΕΣΩ INTERACTIO (ΥΒΡΙΔΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ), 30.6.2020 - 2.7.2020

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Εφαρμογή των συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ): περιφερειακή και τοπική προοπτική»

(2020/C 324/04)

Εισηγητής:	ο κ. Michael MURPHY (IE/EPP), μέλος του Κομητειακού Συμβουλίου του Tipperary
Έγγραφο αναφοράς:	Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών για την εφαρμογή των συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών: 1 Ιανουαρίου 2018 — 31 Δεκεμβρίου 2018 COM(2019) 455 final

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Γενικές παρατηρήσεις

1. εκφράζει την ικανοποίησή της για την ετήσια έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ), την οποία θεωρεί όχι μόνον σημαντικό βήμα προς την αύξηση της διαφάνειας, αλλά και αποτελεσματικό μέσο για την παροχή τεκμηριωμένων γενικών πληροφοριών σχετικά με τις εμπορικές συμφωνίες που έχει διαπραγματευτεί η ΕΕ στο κοινό·
2. επισημαίνει το σημαντικό δυναμικό που προσφέρει η εμπορική πολιτική της ΕΕ για την υλοποίηση των στόχων της ΕΕ, κυρίως σε ό,τι αφορά τη βιώσιμη ανάπτυξη, τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ), την απασχόληση, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τις επενδύσεις στην ΕΕ. Ταυτόχρονα, ωστόσο, αντιλαμβάνεται ότι η κρίση της νόσου COVID-19 αποτελεί σημαντικό πλήγμα για τις ευρωπαϊκές και τις παγκόσμιες οικονομίες και θα στρεβλώσει τις ευκαιρίες που παρέχει το παγκόσμιο εμπόριο για τις ευρωπαϊκές μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη της ΓΔ TRADE, το 2020 αναμένεται μείωση του παγκόσμιου εμπορίου μεταξύ 10 % και 16 %. Για τη δε ΕΕ των 27, η προβλεπόμενη μείωση αναμένεται να κυμανθεί μεταξύ 9 % και 15 % όσον αφορά τις εξαγωγές σε χώρες εκτός της ΕΕ των 27, κάτι που ισοδυναμεί με μείωση των εξαγωγών σε χώρες εκτός της ΕΕ των 27 ύψους μεταξύ 282 και 470 δις. EUR ⁽¹⁾·
3. υπενθυμίζει ότι, πρώτον, 36 εκατομμύρια θέσεις εργασίας στην ΕΕ εξαρτώνται από τις εξαγωγές εκτός της ΕΕ, από τις οποίες οι 13,7 εκατομμύρια καταλαμβάνονται από γυναίκες. Δεύτερον, την περίοδο 2000-2017 οι θέσεις εργασίας στην ΕΕ που υποστηρίζονταν από τις εξαγωγές προς τον υπόλοιπο κόσμο αυξήθηκαν κατά 66 %, ήτοι 14,3 εκατομμύρια επιπλέον θέσεις εργασίας. Τέλος, το μερίδιο της απασχόλησης της ΕΕ που υποστηρίζεται από τις πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών στον υπόλοιπο κόσμο έναντι της συνολικής απασχόλησης αυξήθηκε από 10,1 % το 2000 σε 15,3 % το 2017 ⁽²⁾. Σημειώνει με ανησυχία ότι, εξαιτίας της πανδημίας COVID-19, η ΔΟΕ εκτιμά ότι το 2020 θα σημειωθεί απώλεια 12 εκατομμυρίων θέσεων εργασίας μόνο στην Ευρώπη·
4. υπογραμμίζει τη σημασία του διεθνούς ελεύθερου εμπορίου βάσει κανόνων, το οποίο ωφελεί όλους τους εμπορικούς εταίρους. Καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσει να υπερασπίζεται τα εμπορικά συμφέροντα της ΕΕ και να καταπολεμά την αυξανόμενη τάση του προστατευτισμού·

⁽¹⁾ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/may/tradoc_158764.pdf

⁽²⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157516.pdf

5. σημειώνει ότι ο αντίκτυπος των ΣΕΣ της ΕΕ γίνεται αισθητός σε περιφερειακό επίπεδο. Η ΕτΠ ζητεί, ως εκ τούτου, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να την ενημερώνει συστηματικά και να λαμβάνει υπόψη τις πιθανές τοπικές και περιφερειακές επιπτώσεις του εμπορίου στις διαπραγματεύσεις σε πρώιμο στάδιο·
6. θεωρεί ότι οι ΣΕΣ, αφενός, θα πρέπει να προσαρμοστούν στις ανάγκες των ΜΜΕ και οι ΜΜΕ, αφετέρου, θα πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις των ΣΕΣ. Τονίζει εν προκειμένω τον ζωτικό ρόλο που διαδραματίζουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές στην προσαρμογή των ΣΕΣ στις ανάγκες των ΜΜΕ επιτόπου·
7. τονίζει ότι είναι κοινή ευθύνη όλων των επιπέδων διακυβέρνησης η δίκαιη κατανομή των οφελών της παγκοσμιοποίησης και ο μετριασμός των αρνητικών της επιπτώσεων·
8. εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι η κλιμάκωση των μέτρων που δεν συμμορφώνονται με τους κανόνες του ΠΟΕ και οι νέες διακριτικές μη δασμολογικές ρυθμίσεις ενέχουν τον κίνδυνο να επιφέρουν μια αμοιβαία κανονιστική υπερφόρτωση, με αποτέλεσμα να καταστούν η νέα πραγματικότητα για το παγκόσμιο εμπόριο· πιστεύει ότι τα υφιστάμενα προγράμματα στήριξης της ΕΕ και ο έλεγχος αυτών θα πρέπει να επαναξιολογηθούν, σύμφωνα με τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ, με στόχο τη στήριξη μέσω της μείωσης των δασμών των περιφερειών που πλήττονται από εμπορικούς πολέμους·
9. χαιρετίζει το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συγκρότησε στις 22 Δεκεμβρίου 2017 ομάδα εμπειρογνομόνων για τις εμπορικές συμφωνίες με στόχο την ενίσχυση της διαφάνειας και της συμμετοχικότητας στην εμπορική πολιτική της ΕΕ. Σημειώνει ότι κανένας από τους 28 εμπειρογνώμονες που απαρτίζουν την ομάδα (?) δεν εκπροσωπεί τοπική ή περιφερειακή αρχή ή κάποια από τις ενώσεις τους. Καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διατηρήσει την ομάδα εμπειρογνομόνων υπό τη σημερινή της μορφή και να διατηρήσει τη θέση της ΕτΠ ως παρατηρητή. Σε περίπτωση αλλαγής της γενικής δομής της ομάδας εμπειρογνομόνων, η ΕτΠ ζητεί να κληθεί να συμμετέχει ως μέλος·
10. εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι το 29 %-31 % του εμπορίου της ΕΕ καλύπτεται από προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες·

Συστάσεις σχετικές με την κρίση της νόσου COVID-19

11. επικροτεί την εξαγγελία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να δρομολογήσει διαδικασία επανεξέτασης της εμπορικής πολιτικής, με στόχο την εκπόνηση νέας στρατηγικής έως το τέλος του έτους. Εντούτοις, η ΕτΠ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διασφαλίσει ότι η εν λόγω επανεξέταση θα δώσει τη δέουσα προσοχή στο ζήτημα της εφαρμογής των ΣΕΣ στις περιφέρειες και τους δήμους των κρατών μελών·
12. η πανδημία COVID-19 κατέδειξε τον στενό σύνδεσμο μεταξύ των παγκόσμιων οικονομιών και ότι σε καιρούς κρίσης καμία χώρα δεν μπορεί να καλύψει μόνη της τις ανάγκες της. Ως εκ τούτου, για να εξασφαλιστεί ένα δίκαιο, ανοικτό και βασισμένο σε κανόνες παγκόσμιο εμπορικό σύστημα, η ΕτΠ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσει τις εργασίες της για τη μεταρρύθμιση του ΠΟΕ. Στο ίδιο πλαίσιο, σημειώνει ότι σε περιπτώσεις στρέβλωσης των κανόνων του παγκόσμιου ανταγωνισμού, η ΕΕ χρειάζεται να αξιοποιήσει πλήρως τα μέσα εμπορικής άμυνας που διαθέτει και να αναπτύξει νέα μέσα για την αντιμετώπιση των πρακτικών στρέβλωσης της αγοράς που εφαρμόζουν τρίτες χώρες·
13. προτρέπει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσει τις εργασίες της για την αντιμετώπιση της στρέβλωσης του ανταγωνισμού εντός της ενιαίας αγοράς που προκαλείται από τις ξένες επιδοτήσεις. Εν προκειμένω, η ΕτΠ αναμένει τη δημοσίευση της λευκής βίβλου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με θέμα το μέσο για τις ξένες επιδοτήσεις. Η επίτευξη προόδου σε αυτόν τον τομέα είναι ιδιαίτερα σημαντική προκειμένου να εξασφαλιστούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις σε θέματα όπως οι δημόσιες συμβάσεις·
14. σημειώνει ότι οι περιφέρειες και οι κυβερνήσεις τους είναι αυτές που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της κρίσης, αναγκαζόμενες να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις αυτής στον τομέα της υγείας και της οικονομίας. Πιστεύει, ως εκ τούτου, ότι η ΕΕ χρειάζεται να εργαστεί για την οικοδόμηση στρατηγικών αποθεμάτων εξοπλισμού ζωτικής σημασίας για την προετοιμασία των περιφερειών να αντιμετωπίσουν μελλοντικές πανδημίες. Επικροτεί, στο πλαίσιο αυτό, την έννοια που εισάγει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή της «ανοικτής στρατηγικής αυτονομίας» για τη διαφοροποίηση των παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού, καθώς και για τον μερικό επαναπατρισμό της παραγωγής κρίσιμων υλικών·
15. επικροτεί τη νέα πρόταση για το ΠΔΠ της 27ης Μαΐου, συμπεριλαμβανομένων της νέας πρωτοβουλίας REACT-EU και του προσωρινού μέτρου ενίσχυσης «Next Generation EU». Εν προκειμένω, η ΕτΠ εκφράζει την ικανοποίησή της για τα πρόσθετα κονδύλια που διατίθενται για την πολιτική συνοχής, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων της κρίσης, μεταξύ άλλων με την εξασφάλιση επενδύσεων και την παροχή ρευστότητας στις πληττόμενες ΜΜΕ, ειδικότερα εκείνες που δραστηριοποιούνται στους τομείς που έχουν πληγεί περισσότερο. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα εξασφαλιστεί η διάσωση πολλών επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας·

(³) http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156487.pdf

16. επικροτεί, υπό το πρίσμα της κρίσης της νόσου COVID-19, την απλούστευση της εφαρμογής ορισμένων χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του InvestEU. Εντούτοις, παροτρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσει να εφαρμόζει το σύστημα βελτίωσης της πρόσβασης σε χρηματοδότηση για ένα ευρύ φάσμα προγραμμάτων πέραν της πανδημίας, με στόχο να βοηθήσει τις ευρωπαϊκές ΜΜΕ να μετατρέψουν την ψηφιοποίηση και τις τεχνικές για την απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές σε αποδοτικές ευκαιρίες για τη δημιουργία βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και θέσεων εργασίας.

Αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού των εμπορικών συμφωνιών — περιφερειακές και επιχειρηματικές προοπτικές

17. συμφωνεί απόλυτα με την άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ότι οι επιχειρήσεις της ΕΕ μπορούν μόνο να επωφεληθούν από τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ εάν τους παρέχονται σημαντικές πληροφορίες ως προς το περιεχόμενο αυτών των συμφωνιών και εφόσον κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν στην πράξη· τονίζει την ανάγκη συμμετοχής των περιφερειακών εκπροσώπων στην προσπάθεια βελτίωσης της εφαρμογής των συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών. Για τον σκοπό αυτόν, υπογραμμίζει τη σημασία ανάπτυξης σχεδίων δράσης για την εφαρμογή των ΣΕΣ τα οποία θα είναι προσαρμοσμένα στις ιδιαιτερότητες κάθε κράτους μέλους και των αντίστοιχων περιφερειών τους και στα περιφερειακά επιχειρηματικά συμφέροντα·

18. σημειώνει με ανησυχία ότι η πολυπλοκότητα των κανόνων καταγωγής και των διοικητικών εντύπων που απαιτείται να παρέχουν οι εμπορικοί εταίροι της ΕΕ για τη χορήγηση προτιμήσεων στις επιχειρήσεις της ΕΕ, καθώς και η προσπάθεια που απαιτείται για την απόδειξη της προτιμησιακής καταγωγής, μοιάζουν να είναι δυσανάλογες για τις ΜΜΕ της ΕΕ, οι οποίες δεν διαθέτουν τους ίδιους πόρους με τις μεγάλες επιχειρήσεις·

19. επαναλαμβάνει την πάγια θέση της σύμφωνα με την οποία οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ δεν πρέπει να εμποδίζουν τις αρμόδιες διοικήσεις κανενός επιπέδου διακυβέρνησης να παρέχουν, να υποστηρίζουν και να ρυθμίζουν κανονιστικά τις δημόσιες υπηρεσίες, αλλά ούτε να διευρύνουν το φάσμα των υπηρεσιών που παρέχουν στο κοινό·

20. υπενθυμίζει ότι το μεγαλύτερο μέρος της εξαγωγικής δραστηριότητας των ΜΜΕ πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο εντός της ενιαίας αγοράς⁽⁴⁾, με μόνο το ήμισυ περίπου των ΜΜΕ να πωλούν τα προϊόντα τους εκτός της ΕΕ των 28⁽⁵⁾. Σημειώνει επίσης ότι η εξαγωγική δραστηριότητα των ΜΜΕ παρουσιάζει επίσης υψηλό βαθμό συγκέντρωσης, με έξι κράτη μέλη⁽⁶⁾ να αντιπροσωπεύουν πάνω από τα δύο τρίτα των συνολικών εξαγωγών ΜΜΕ της ΕΕ·

21. τονίζει ότι, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα που εκπόνησαν η ΕτΠ και η Eurochambres, για την αποτελεσματική εφαρμογή των εμπορικών συμφωνιών απαιτούνται τα ακόλουθα⁽⁷⁾:

- 1) γαφύρωση του γνωστικού χάσματος όσον αφορά τις ΣΕΣ της ΕΕ με την παροχή πρακτικών πληροφοριών για τον τρόπο με τον οποίο οι ΜΜΕ μπορούν να αξιοποιήσουν στην πράξη μια ΣΕΣ και με τη διοργάνωση περισσότερων ενημερωτικών δραστηριοτήτων σε συνεργασία με την επιχειρηματική κοινότητα σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο (επιμόρφωση, σεμινάρια, εργαστήρια, περιοδεύουσες εκθέσεις κ.λπ.)·
- 2) βελτίωση των διαθέσιμων δωρεάν εργαλείων που παρέχουν στήριξη στις επιχειρήσεις και τις ΜΜΕ ώστε να καταστούν πιο φιλικά προς τους χρήστες, καθώς και αύξηση της ευαισθητοποίησης του κοινού όσον αφορά την ύπαρξή τους·
- 3) αντιμετώπιση της πολυπλοκότητας και της έλλειψης συνοχής των κανόνων καταγωγής και των τελωνειακών καθεστώτων·
- 4) άμεση υλοποίηση δωρεάν διαδικτυακού εργαλείου για τον υπολογισμό των κανόνων καταγωγής, ως πρόσθετη γραμμή στήριξης των ΜΜΕ της ΕΕ προκειμένου να αντεπεξέρχονται στην πολυπλοκότητα των εν λόγω κανόνων στις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ·

22. θεωρεί ότι πρέπει να γίνουν περισσότερα για τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με τη λειτουργία του διεθνούς εμπορίου, ιδίως στο επίπεδο των κρατών μελών και των τοπικών και περιφερειακών αρχών τους, οι οποίες έχουν να διαδραματίσουν καιρό ρόλο λόγω των γνώσεών τους όσον αφορά τις ΜΜΕ και της εγγύτητάς τους προς αυτές. Αναγνωρίζει, ως εκ τούτου, την ευκαιρία που δίνεται στην ΕτΠ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεργάζονται συστηματικά για τη διάδοση των σχετικών πληροφοριών και την ανάπτυξη σχετικών διαδραστικών μέσων, όπως, για παράδειγμα, έναν υπολογιστή κανόνων καταγωγής για τις ΜΜΕ·

⁽⁴⁾ Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (EPRS), *CETA implementation: SMEs and regions in focus* (Εφαρμογή της CETA: οι ΜΜΕ και οι περιφέρειες στο επίκεντρο), μελέτη που εκπονήθηκε κατόπιν αιτήματος της ΕτΠ, 18 Νοεμβρίου 2019, διατίθεται εδώ: [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_IDA\(2019\)644179](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_IDA(2019)644179)

⁽⁵⁾ Έκτακτο Ευρωβάρόμετρο 421, *Internationalisation of Small and Medium-sized Enterprises* (Διεθνοποίηση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων), Οκτώβριος 2015.

⁽⁶⁾ Βέλγιο, Γερμανία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες και Ηνωμένο Βασίλειο.

⁽⁷⁾ Έρευνα της Eurochambres και της ΕτΠ με θέμα «Implementation of Free Trade Agreements — challenges and opportunities for businesses and regions» (Εφαρμογή των συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών — προκλήσεις και ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις και τις περιφέρειες), https://cor.europa.eu/en/events/Documents/ECON/Survey_Note_CoR-Eurochambres_Survey_15_November_2019.pdf

23. εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόοδο που έχει σημειώσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσον αφορά τις εργασίες της για τη διαδικτυακή πύλη στην οποία θα ενσωματωθούν δύο βάσεις δεδομένων, συγκεκριμένα η βάση δεδομένων πρόσβασης στην αγορά (Market Access Database) και η Υπηρεσία υποστήριξης εξαγωγών (Trade Helpdesk).

24. επιπλέον, εκφράζει την ικανοποίησή της για τα υφιστάμενα εργαλεία που χρησιμοποιεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την προώθηση και τη στήριξη των ΜΜΕ της ΕΕ στις προσπάθειές τους για διεθνοποίηση, ώστε να καταστούν πιο ανταγωνιστικές σε παγκόσμιο επίπεδο, και επισημαίνει την ανάγκη να εξασφαλιστεί ότι αυτά τα εργαλεία ακολουθούν προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή.

25. αντιμετωπίζει με ανησυχία τα εκκρεμή ζητήματα με τους εμπορικούς εταίρους όπως παρουσιάζονται στην έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ιδίως το γεγονός ότι τα προϊόντα της ΕΕ εξακολουθούν να βρίσκονται αντιμετώπιζε με φραγμούς όσον αφορά την πρόσβαση σε διάφορες αγορές των χωρών-εταίρων. Θα πρέπει να δοθεί υψηλή προτεραιότητα στην αμοιβαία μη γραφειοκρατική αναγνώριση των τεχνικών προτύπων.

Εξασφάλιση ότι η συμμετοχή στην παγκόσμια οικονομία δεν θα οδηγήσει στη δημιουργία ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ

26. παρά τη συνολική ανάπτυξη που επιφέρουν οι ΣΕΣ, είναι της άποψης ότι υπάρχουν ορισμένοι οικονομικοί τομείς, καθώς και περιφέρειες που τους φιλοξενούν, που είναι πιθανό να επηρεαστούν αρνητικά.

27. υποστηρίζει την άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ότι οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ προσφέρουν μεγάλες δυνατότητες για τις ενωσιακές εξαγωγές γεωργικών προϊόντων, αλλά εκφράζει ανησυχία γιατί στο σχέδιο προσωρινής έκθεσης με θέμα την εκτίμηση των επιπτώσεων στη βιωσιμότητα της εμπορικής συμφωνίας με τη Mercosur προβλέπεται ότι ο γεωργικός τομέας και οι αγροτικές περιοχές στην ΕΕ θα βιώσουν αρνητικές επιπτώσεις, με αποτέλεσμα ορισμένα κράτη μέλη να έχουν απορρίψει τη συμφωνία στην τωρινή της μορφή. Επιμένει επίσης ότι η συμφωνία Mercosur πρέπει να αξιολογηθεί σε σχέση με τον στόχο της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Στο πλαίσιο αυτό, η επικύρωση της συμφωνίας ΕΕ-Mercosur θα πρέπει να εξαρτάται από τη λήψη μέτρων για την αντιστροφή της σημερινής άνευ προηγουμένου αποψίλωσης των δασών του Αμαζονίου στη Βραζιλία.

28. υπογραμμίζει ότι, από πρόσφατη έρευνα που πραγματοποίησε η ΕτΠ σε συνεργασία με την Eurochambres για την εφαρμογή των ΣΕΣ, προκύπτει ότι οι αυξημένες ανταγωνιστικές πιέσεις από ξένες επιχειρήσεις αναγνωρίζονται επίσης ως σημαντική πηγή ανησυχίας για τις περιφέρειες όταν τίθενται σε ισχύ οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ ⁽⁸⁾.

29. επισημαίνει πως, όπως τονίζεται σε μελέτη της Υπηρεσίας Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ⁽⁹⁾ που βασίζεται σε ανάλυση των εμπορικών ροών σε ορισμένα κράτη μέλη, οι εξαγωγικές επιδόσεις των περιφερειών συσχετίζονται θετικά και σε μεγάλο βαθμό με το ΑΕγχΠ και ότι οι εμπορικές συναλλαγές παρουσιάζουν υψηλή συγκέντρωση σε λίγες περιφέρειες σε κάθε κράτος μέλος που αναλύεται.

30. υπενθυμίζει ότι ο εδαφικά άνισος αντίκτυπος της παγκοσμιοποίησης έχει αναγνωριστεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα έγγραφα προβληματισμού με θέμα την *τιθάσευση της παγκοσμιοποίησης* και το μέλλον των οικονομικών της ΕΕ, στα οποία υπογραμμίζεται ότι, ενώ τα οφέλη της παγκοσμιοποίησης είναι διάσπαρτα, το κόστος της είναι συχνά τοπικού χαρακτήρα.

31. τονίζει ότι η αντιμετώπιση των ανισοτήτων που παρουσιάστηκαν ανωτέρω απαιτεί απάντηση σε επίπεδο ΕΕ ούτως ώστε να διασφαλιστεί ότι κανένα άτομο και καμία περιφέρεια δεν θα μείνει πίσω.

32. πιστεύει ακράδαντα ότι οι εκτιμήσεις εδαφικού αντίκτυπου μπορούν να αποτελέσουν ισχυρά εργαλεία για την αναγνώριση και την ποσοτικοποίηση των πιθανών ασύμμετρων επιπτώσεων των εμπορικών συμφωνιών στις ευρωπαϊκές περιφέρειες σε πρώιμο στάδιο, επιτρέποντας κατ' αυτόν τον τρόπο στις επηρεαζόμενες περιοχές να θεσπίσουν τις κατάλληλες δημόσιες πολιτικές για να αντιμετωπίσουν αυτές τις επιπτώσεις· θεωρεί ότι αυτό αποτελεί κείμενο κλειδί για τη διαμόρφωση υγιών, διαφανών και τεκμηριωμένων εμπορικών πολιτικών.

33. δίνει ιδιαίτερη έμφαση στον ρόλο της πολιτικής συνοχής στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των περιοχών της ΕΕ μέσω στοχευμένων επενδύσεων προσαρμοσμένων στις ανάγκες των συγκεκριμένων περιοχών σε βασικούς τομείς, όπως οι υποδομές δικτύου, η έρευνα και η καινοτομία, οι ΜΜΕ, οι υπηρεσίες ΤΠ, η δράση για το περιβάλλον και το κλίμα, η ποιοτική απασχόληση και η κοινωνική ένταξη.

⁽⁸⁾ Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών — EUROCHAMBRES για την εφαρμογή των ΣΕΣ, Αύγουστος-Οκτώβριος 2019.

⁽⁹⁾ Μελέτη της Υπηρεσίας Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με τίτλο «Interactions between trade, investment and trends in EU industry: EU regions and international trade» (Αλληλεπιδράσεις μεταξύ του εμπορίου, των επενδύσεων και των τάσεων της βιομηχανίας της ΕΕ: περιφέρειες της ΕΕ και διεθνές εμπόριο) που εκπονήθηκε κατόπιν αιτήματος της ΕτΠ, 27 Οκτωβρίου 2017, διατίθεται στη διεύθυνση [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/el/document.html?reference=EPRS_STU\(2017\)608695](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/el/document.html?reference=EPRS_STU(2017)608695)

34. υπενθυμίζει, υπό το φως των ισχυρών στοιχείων σχετικά με τα περιφερειακά πρότυπα για το διεθνές εμπόριο, ότι εφόσον η ΕΕ επιθυμεί να προχωρήσει σε περαιτέρω ελευθέρωση των εμπορικών συναλλαγών, έχει θεμελιώδη σημασία να διενεργηθεί προηγουμένως εκτίμηση επιπτώσεων εστιασμένη στα πιθανά αποτελέσματα σε εθνικό και κυρίως υπο-εθνικό επίπεδο·

35. εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι στο σχέδιο ανάκαμψης για την Ευρώπη του Μαΐου 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε την ενίσχυση των μέσων έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση, και να καταστούν πιο ευέλικτα ώστε να μπορούν να αναπτυχθούν γρήγορα και σε ευρεία κλίμακα όταν χρειάζεται. Αναμένει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παρουσιάσει ταχέως την πρότασή της και επαναλαμβάνει⁽¹⁰⁾ στο πλαίσιο αυτό ότι η προηγούμενη πρόταση για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τη χρηματοδοτική περίοδο 2021-2027 προέβλεπε σχετικά υψηλά όρια επιλεξιμότητας (τουλάχιστον 250 απολύσεις)⁽¹¹⁾ και χαμηλό προϋπολογισμό ύψους 250 εκατ. EUR ετησίως·

Η εμπορική πολιτική ως βασικό μέσο για την ενίσχυση της αειφορίας

36. πιστεύει ακράδαντα ότι η εμπορική πολιτική πρέπει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο ούτως ώστε να διασφαλιστεί ότι η παγκοσμιοποίηση έχει θετικές οικονομικές, κοινωνικές, τοπικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις στην Ευρώπη και πέραν αυτής·

37. υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με ειδική έρευνα του Ευρωβαρομέτρου από το 2019⁽¹²⁾, σημειώθηκε αύξηση του ποσοστού των ερωτηθέντων που εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με τις αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του διεθνούς εμπορίου. Η ίδια έρευνα κατέδειξε ότι υπήρξε αύξηση του ποσοστού των ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι δεν επωφελούνται από το διεθνές εμπόριο εξαιτίας των περιβαλλοντικών του επιπτώσεων·

38. υπενθυμίζει ότι η Πράσινη Συμφωνία θα πρέπει ενσωματώνει την εμπορική πολιτική στην οικονομική πολιτική, την κανονιστική πολιτική και στην πολιτική ανταγωνισμού σε μια ολοκληρωμένη προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να βοηθήσει το περιβάλλον και να θέσει υψηλές περιβαλλοντικές φιλοδοξίες για ολόκληρο τον βιομηχανικό τομέα·

39. θεωρεί ότι θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ένας μηχανισμός για την αντιμετώπιση της «διαρροής άνθρακα» προκειμένου να εξασφαλιστούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού· σημειώνει, ωστόσο, ότι το μέτρο πρέπει να εξισορροπεί τις ανησυχίες για το περιβάλλον, το εμπόριο και τη δικαιοσύνη ώστε να μην επιβληθούν αντίποινα κατά των εξαγωγών από χώρες της ΕΕ, με αποτέλεσμα να βλάπτεται η βιομηχανία της ΕΕ·

40. υποστηρίζει σθεναρά το σχέδιο δράσης 15 σημείων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως βασικό μέσο για να καταστούν τα κεφάλαια για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη (ΕΒΑ), τα οποία αποτελούν μέρος όλων των σύγχρονων εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ, πιο αποτελεσματικά. Εντούτοις, αυτό μπορεί να καταστεί εφικτό μόνο μέσω κατάλληλων ρητρών οι οποίες καθιστούν δυνατή την εφαρμογή και την επαλήθευση των απαιτήσεων βιωσιμότητας, καθώς και την επιβολή κυρώσεων όσον αφορά τη μη τήρηση αυτών·

41. όσον αφορά το ζήτημα του κατά πόσον η παράβαση διάταξης του κεφαλαίου για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη θα πρέπει να επιφέρει ορισμένες εμπορικές συνέπειες (που συνδέονται με το εμπόριο), η ΕΠ επικροτεί την ιδέα σύμφωνα με την οποία, σε περίπτωση που χώρες ασκούν αθέμιτο ανταγωνισμό, για παράδειγμα αγνοώντας τα βασικά πρότυπα της ΔΟΕ ή τα πρότυπα βιωσιμότητας, θα πρέπει να θεσπιστούν διατάξεις και για τους μηχανισμούς κυρώσεων·

42. επισημαίνει την ανάγκη καλύτερης εφαρμογής των κεφαλαίων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη (ΕΒΑ) στις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ μέσω ήπιων μέσων και με την καλύτερη αξιοποίηση των διπλωματικών πόρων της ΕΕ και των κρατών μελών·

43. ζητεί, επιπλέον, τη συμπερίληψη στις ΣΕΣ της ΕΕ αυστηρών κανόνων σχετικά με την εσφαλμένη τιμολόγηση, τη καταχρηστική μεταβιβαστική τιμολόγηση και τη φοροδιαφυγή των εισηγμένων εταιρειών·

44. συμμερίζεται την άποψη ότι τα κεφάλαια για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη μπορούν, μέσω του εμπορίου, να συμβάλουν στη βελτίωση των συνθηκών σε τομείς όπως η αξιοπρεπής εργασία, η προστασία του περιβάλλοντος και η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, προκειμένου να επιτευχθεί αποτελεσματική και βιώσιμη αλλαγή πολιτικής⁽¹³⁾ σε τρίτες χώρες· σημειώνει, ωστόσο, ταυτόχρονα ότι τα ζητήματα αυτά είναι εξ ορισμού το αποτέλεσμα των δημοκρατικών διαδικασιών εντός της συνταγματικής τάξης κάθε δεδομένης χώρας·

⁽¹⁰⁾ Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Η ενίσχυση της ανθεκτικότητας κάθε τύπου: η παροχή στις πόλεις και τις περιφέρειες των μέσων να αντεπεξέλθουν στην παγκοσμιοποίηση» (EE C 54 της 13.2.2018, σ. 32).

⁽¹¹⁾ Δεδομένου, πιο συγκεκριμένα, ότι στο αντίστοιχο πρόγραμμα στις ΗΠΑ (Trade Adjustment Assistance — TAA) δεν προβλέπεται κάποιο υποχρεωτικό ελάχιστο όριο απολύσεων.

⁽¹²⁾ <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2246>
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/jp_19_6294

⁽¹³⁾ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, «Free trade or geo-economics? Trends in world trade» (Ελεύθερο εμπόριο ή γεωοικονομία: Τάσεις στο παγκόσμιο εμπόριο), Θεματικό Τμήμα Εξωτερικών Σχέσεων, Γενική Διεύθυνση Εξωτερικών Πολιτικών της Ένωσης, Σεπτέμβριος 2019.

45. χαιρετίζει, στο πλαίσιο αυτό, την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να ορίσει έναν επικεφαλής για την επιβολή των εμπορικών συμφωνιών, ο οποίος θα παρακολουθεί στενά την εφαρμογή των μέτρων προστασίας για το κλίμα, το περιβάλλον και την εργασία που κατοχυρώνονται στις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ, και είναι πεπεισμένη ότι αυτός ο επικεφαλής θα δημιουργήσει ισχυρούς διαύλους επικοινωνίας με την κοινωνία των πολιτών και τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διασφαλίσει τη διάθεση επαρκών πόρων για το γραφείο του επικεφαλής για την επιβολή των εμπορικών συμφωνιών, ούτως ώστε να μπορέσει να επιτύχει τους στόχους του·

46. σε αυτό το πλαίσιο, κάνει αναφορά στη μελέτη της ΕτΠ με τίτλο «Η δημοκρατική διάσταση των διαπραγματεύσεων της ΕΕ για τη σύναψη εμπορικών συμφωνιών: ο ρόλος και η ευθύνη των πολιτών και των τοπικών και περιφερειακών αρχών», στην οποία τονίζεται ότι η διαθεσιμότητα των πληροφοριών δεν επαρκεί από μόνη της για τη διασφάλιση μιας διαφανούς και συμμετοχικής διαδικασίας. Πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στους μηχανισμούς σε εθνικό και τοπικό επίπεδο που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της πρόσβασης σε αυτές τις πληροφορίες. Συγκεκριμένα, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές επισημαίνουν συχνά την απουσία επίσημων μηχανισμών διαλόγου με τα σχετικά εθνικά επίπεδα στον τομέα της εμπορικής πολιτικής, απουσία η οποία γίνεται ακόμη πιο αισθητή σε επίπεδο ΕΕ·

47. παράλληλα, θεωρεί ότι η εμπορική πολιτική της ΕΕ δεν θα πρέπει να υπονομεύει τις προσπάθειες παροχής αναπτυξιακής βοήθειας από την ΕΕ σε τρίτες χώρες και ζητεί την υιοθέτηση μιας ισορροπημένης προσέγγισης για το ελεύθερο εμπόριο σε ό,τι αφορά τις πιο εύθραυστες οικονομίες· υπενθυμίζει τη σημασία του ελεύθερου και δίκαιου εμπορίου δίνοντας έμφαση στο δυναμικό για μείωση της φτώχειας μέσω της διαπεριφερειακής και ενδοπεριφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης. Ζητεί μεγαλύτερη συνοχή των πολιτικών στους τομείς του διεθνούς εμπορίου και της ανάπτυξης και λαμβάνει υπό σημείωση τη μεταστροφή της ΕΕ από τη διεθνή αναπτυξιακή βοήθεια σε μια προσέγγιση που βασίζεται περισσότερο στην ισότιμη εταιρική σχέση·

Μετριασμός των αρνητικών επιπτώσεων επιμέρους εξελίξεων σε συγκεκριμένους τομείς και περιφέρειες

48. καλεί όλους τους βασικούς θεσμικούς παράγοντες να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στις υφιστάμενες εμπορικές σχέσεις μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ των 27 και του Ηνωμένου Βασιλείου, οι οποίες θα καθορίσουν σε μεγάλο βαθμό τον αντίκτυπο της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου στις αντίστοιχες οικονομίες τους· πρέπει να προβλεφθούν κατάλληλα μέτρα για τους τομείς και τα εδάφη που θα πληγούν ιδιαίτερω·

49. χαιρετίζει τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς το Συμβούλιο της 3ης Φεβρουαρίου 2020 για την έναρξη διαπραγματεύσεων σχετικά με μια νέα εταιρική σχέση με το Ηνωμένο Βασίλειο· πιστεύει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να διασφαλίσει ότι η επιτευχθείσα συμφωνία θα προασπίζεται να συμφέροντα της ΕΕ·

50. παραπέμπει στο έγγραφο θέσης της Αντιπροσωπείας της Ισπανίας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών⁽¹⁴⁾ και εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η απόφαση που έλαβαν οι Ηνωμένες Πολιτείες να επιβάλουν πρόσθετους δασμούς στα ευρωπαϊκά προϊόντα, οι οποίοι ανέρχονται σε 7,496 δισ. δολάρια ΗΠΑ, ως αντίμετρο για την ενίσχυση που παρείχαν η ΕΕ και ορισμένες κυβερνήσεις των κρατών στην κατασκευαστρία αεροσκαφών Airbus, θα έχουν κυρίως αντίκτυπο στα γεωργικά και αγροδιατροφικά προϊόντα που παράγονται σε κράτη μέλη της ΕΕ·

51. τονίζει ότι οι δασμοί επί του χάλυβα που επιβάλλουν οι ΗΠΑ έχουν οδηγήσει σε σημαντική εκτροπή του εμπορίου προϊόντων χάλυβα από τρίτες χώρες, οι οποίες εισέρχονται ολοένα και περισσότερο στην ευρωπαϊκή αγορά. Υπό το πρίσμα του δυσμενούς οικονομικού περιβάλλοντος για τη βιομηχανία χάλυβα, τα μέτρα διασφάλισης της ΕΕ στον τομέα του χάλυβα θα πρέπει να επαναξιολογηθούν ως προς την αποτελεσματικότητά τους, προκειμένου να αποφευχθούν περαιτέρω ζημιές στις εγχώριες επιχειρήσεις χάλυβα. Στο πλαίσιο αυτής της αξιολόγησης θα πρέπει να εξεταστεί ειδικότερα η ανάκληση των προηγούμενων αυξήσεων των δασμολογικών ποσοστώσεων·

Εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις της ΕΕ σε ένα βασισμένο σε κανόνες σύστημα εμπορικών συναλλαγών

52. υπενθυμίζει ότι οι κυρώσεις της ΕΕ που έχουν επιβληθεί σε τρίτες χώρες για διάφορους γεωπολιτικούς λόγους, οι οποίοι δεν σχετίζονται με το εμπόριο, αντιμετωπίζονται με αντίμετρα που έχουν πλήξει δυσανάλογα ορισμένες περιφέρειες με καθιερωμένες εμπορικές σχέσεις σε αυτές τις τρίτες χώρες· θεωρεί ότι πρέπει να εξασφαλιστεί η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ της λήψης αντισταθμιστικών μέτρων και της διατήρησης του ανταγωνισμού και ότι τα υφιστάμενα προγράμματα στήριξης της ΕΕ θα πρέπει να επαναξιολογηθούν ώστε να συνδράμουν τις περιφέρειες που πλήττονται από εμπορικούς πολέμους·

53. εφιστά την προσοχή στις πρόσφατες εκκλήσεις για μια πιο δυναμική εμπορική πολιτική της ΕΕ προς υπεράσπιση των τεχνολογιών, των επιχειρήσεων και των αγορών από τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές εκτός ΕΕ και θεωρεί ότι η ΕΕ χρειάζεται μια πιο προορατική εμπορική πολιτική έτοιμη να προστατεύσει τις επιχειρήσεις της μέσω της θέσπισης κατάλληλων αντισταθμιστικών μέτρων που θα συμβαδίζουν με τις πρόσφατες εξελίξεις στην αλυσίδα αξίας και ενός δεσμευτικού νομικού πλαισίου για τις

⁽¹⁴⁾ Θέση της Αντιπροσωπείας της Ισπανίας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με τον αντίκτυπο των εμπορικών διαφορών και της επιβολής νέων δασμών σε γεωργικά και αγροδιατροφικά προϊόντα στις τοπικές και περιφερειακές οικονομίες στην ΕΕ, <https://cor.europa.eu/el/news/Pages/US-tariffs-on-EU-agri-food-products.aspx>

εμπορικές συγκρούσεις· επικροτεί τη στήριξη που παρέχει η ΕΕ στην πολυμέρεια και τις διάφορες ιδέες που έχουν προταθεί όσον αφορά τη μεταρρύθμιση του ΠΟΕ, καθώς και την προορατική στάση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με το αδιέξοδο όσον αφορά το δευτεροβάθμιο δικαιοδοτικό όργανο του ΠΟΕ, δηλαδή τις προσωρινές ρυθμίσεις προσφυγής με τον Καναδά και τη Νορβηγία·

54. επισημαίνει, ωστόσο, ότι αν και μπορεί εύλογα να αναμένεται ότι καμία χώρα δεν μπορεί να απομονωθεί από την παγκοσμιοποίηση χωρίς να επιβαρυνθεί με τεράστιο κόστος, ο κίνδυνος κατάρρευσης του πολυμερούς εμπορικού συστήματος είναι πραγματικός και, ως εκ τούτου, η ΕΕ πρέπει να εξετάσει ένα εναλλακτικό σχέδιο·

55. υποστηρίζει σθεναρά την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τροποποίηση του κανονισμού για την επιβολή των διεθνών εμπορικών κανόνων που θα επιτρέπει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λαμβάνει αντίμετρα σε περιπτώσεις που ένας εταίρος αποτρέπει μια διαφορά να φτάσει στο σημείο στο οποίο θα μπορούσε να επιτραπεί η επιβολή των εν λόγω αντιμέτρων·

56. συμμερίζεται την άποψη ότι η ΕΕ πρέπει να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στη διασφάλιση της αμοιβαιότητας και στην αντιμετώπιση του προστατευτισμού κατά την πρόσβαση στις αγορές δημοσίων συμβάσεων σε τρίτες χώρες·

57. εκφράζει, ως εκ τούτου, τη λύπη της για την έλλειψη προόδου που έχει σημειωθεί στις διοργανικές διαπραγματεύσεις σε ό,τι αφορά την αναθεωρημένη πρόταση για τη θέσπιση μέσου για τις διεθνείς δημόσιες συμβάσεις ⁽¹⁵⁾ που υπέβαλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2016.

Βρυξέλλες, 2 Ιουλίου 2020.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Απόστολος ΤΖΙΤΖΙΚΩΣΤΑΣ

⁽¹⁵⁾ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/march/tradoc_157728.pdf